

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20

Ταχ. Κώδικας: 106 82

Πληροφορίες:

Μ. Θυμιανού, τηλ.: 2131322.368

Ε. Λαγουδάκου, τηλ.: 2131322.362

Μ. Τσάλα, τηλ.: 2131322.363

Ε. Τύρου, τηλ.: 2131322.604

Email: atneke@culture.gr

Αθήνα
Αρ. Πρωτ.:
Αρμόδια:
e-mail:

27/3/2025
65045
Εύα Μουστάκα
director@opi.gr
legal@opi.gr

**Θέμα: Απάντηση στη με αριθ. πρωτ.. 4196/26.3.25 Ερώτηση του
Βουλευτή κ. Σ. Κουπελόγλου με Αρ. Φακέλου Ερ. 151**

Σχετικά με τη με αριθ. αριθ. πρωτ. 4196/26.3.25 Ερώτηση του Βουλευτή κ. Σ. Κουπελόγλου με Αρ. Φακέλου Ερ. 151, ακολουθεί συνοπτικά η έκθεση των απόψεων του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (ΟΠΙ) για τα ζητήματα που τίθενται.

Αρχικά επισημαίνεται ότι στο πεδίο της συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων, οι φορείς που λειτουργούν νομίμως είναι οι οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης (ΟΣΔ) που λειτουργούν με άδεια του ΥΠΠΟ σύμφωνα με τον ν. 4481/2017 ή τυχόν ανεξάρτητες οντότητες διαχείρισης (ΑΟΔ) εγκατεστημένες είτε στην Ελλάδα είτε σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ.

Η ελληνική νομοθεσία είναι πλήρως εναρμονισμένη με το ενωσιακό δίκαιο και ιδίως με την Οδηγία (ΕΕ) 2014/26.

Καθώς η Ερώτηση αφορά συγκεκριμένα στη λειτουργία του ενιαίου οργανισμού “GEA – GRAMMO, ΕΡΑΤΩ, ΑΠΟΛΛΩΝ», επισημαίνονται τα εξής:

- Η ενιαία και εύλογη αμοιβή που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 49 ν. 2121/1993, η οποία οφείλεται για τη χρήση φωνογραφημάτων στους δικαιούχους συγγενικών δικαιωμάτων επί μουσικών έργων (ερμηνευτές,

εκτελεστές καλλιτέχνες και παραγωγούς), **υπόκειται σε καθεστώς υποχρεωτικής συλλογικής διαχείρισης**. Δηλαδή αποκλειστικά αρμόδιος να την εισπράξει είναι ΟΣΔ κατά τον ν. 4481/2017 που λειτουργεί με άδεια του ΥΠΠΟ.

Οι ως άνω κατηγορίες δικαιούχων εκπροσωπούνται αποκλειστικά από τους επί μέρους ΟΣΔ «ΕΡΑΤΩ», «ΑΠΟΛΛΩΝ» και “GRAMMO”, οι οποίοι το 2011 συνέστησαν τον ενιαίο ΟΣΔ με την επωνυμία “GEA – GRAMMO, ΕΡΑΤΩ, ΑΠΟΛΛΩΝ” **προβαίνοντας σε αναστολή της ίδιας τους αποκλειστικής αρμοδιότητας -με δεδομένο ότι αποκλείεται, εν προκειμένω, η διαχείριση της εν λόγω αμοιβής μεμονωμένα από τους δικαιούχους. Έτσι, έκτοτε αποκλειστικά αρμόδιος για τη διαχείριση, είσπραξη και διανομή της εν λόγω ενιαίας και εύλογης αμοιβής στους τρεις ΟΣΔ – μέλη του είναι ο παραπάνω ενιαίος ΟΣΔ.**

Επιπλέον, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 49 ν. 2121/1993 **το δικαίωμα εύλογης αμοιβής των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών είναι ανεκχώρητο**, με την επιφύλαξη της υποχρεωτικής ανάθεσης της είσπραξης και διαχείρισης στους ΟΣΔ.

- Περαιτέρω, **οι χρεώσεις δεν είναι «αυθαίρετες» αλλά προκύπτουν από τα δημοσιευμένα αμοιβολόγια των ΟΣΔ, τα οποία καταρτίζονται και δημοσιεύονται σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 23 ν. 4481/2017 (<https://library.opi.gr/n-4481-2017/#a23>).**

Επίσης, **ο εκάστοτε χρήστης μπορεί να προσχωρήσει σε συμφωνίες που μπορούν να συνάπτουν οι ΟΣΔ με αντιπροσωπευτικές ενώσεις χρηστών, όπου προβλέπονται ειδικοί όροι για τα μέλη – επιχειρήσεις που προσχωρούν έστω και μεταγενέστερα σε αυτές.**

Αντίθετα, εάν ο χρήστης διαφωνεί ως προς το ύψος της καθορισθείσας ενιαίας και εύλογης αμοιβής βάσει του αμοιβολογίου του ΟΣΔ, μπορεί να προσφύγει κατά του τελευταίου με αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου, το οποίο προβαίνει σε προσωρινό και οριστικό καθορισμό της αμοιβής σύμφωνα με το ισχύον αμοιβολόγιο.¹

¹ Η παρ. 7 του άρθρου 22 ν. 4481/2017 προβλέπει ότι «Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ χρήστη και οργανισμού συλλογικής διαχείρισης ως προς το ύψος της εύλογης αμοιβής του άρθρου 49 του ν. 2121/1993 και τους όρους πληρωμής της, το Μονομελές Πρωτοδικείο, που δικάζει κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, καθορίζει αυτά προσωρινά, μετά από αίτηση του χρήστη ή του οργανισμού συλλογικής διαχείρισης, και επιδικάζει προσωρινά μέχρι το ήμισυ της εύλογης αμοιβής που καθόρισε. Για τον οριστικό προσδιορισμό του ύψους της εύλογης αμοιβής και των όρων πληρωμής της εφαρμόζεται το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 6.».

- Περαιτέρω, το τεκμήριο εκπροσώπησης δεν αποτελεί «πρακτική» των ΟΣΔ αλλά κανόνα της εθνικής μας νομοθεσίας δυνάμει του άρθρου 7 ν. 4481/2017 (<https://library.opi.gr/n-4481-2017/#a7>), βάσει της σχετικής δυνατότητας που προσφέρεται από το ενωσιακό κεκτημένο (άρθρο 12 της Οδηγίας 2019/790).

Ιδίως για τη συγκεκριμένη περίπτωση ο νόμος προβλέπει ότι «εφόσον οργανισμός συλλογικής διαχείρισης που λειτουργεί με άδεια του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ασκεί δικαιώματα ή αξιώσεις στο πλαίσιο του ν. 2121/1993, τα οποία υπόκεινται σε υποχρεωτική συλλογική διαχείριση, τεκμαίρεται ότι εκπροσωπεί όλους ανεξαιρέτως τους δικαιούχους, ημεδαπούς και αλλοδαπούς και όλα ανεξαιρέτως τα έργα τους» (δεύτερο εδάφιο παρ. 1 άρθρου 7 ν. 4481/2017).

Τα παραπάνω έχουν γίνει αποδεκτά από τα ελληνικά δικαστήρια με πληθώρα αποφάσεων.² Οι παραπάνω δικαστικές κρίσεις έρχονται σε αντίθεση με πληθώρα

² Βλ. ενδεικτ.: 350/2021 ΕΦΘΕΣΣΑΛ (με την οποία επιβεβαιώθηκε η εκπροσώπηση αλλοδαπού ρεπερτορίου), 351/2021 ΕΦΠΕΙΡ, 46/2024 ΜΠΡΑΘ (τεκμήριο εκπροσώπησης όλων ανεξαιρέτως των δικαιούχων που υπάγονται στη συλλογική διαχείριση των οργανισμών, μελών της, ημεδαπών και αλλοδαπών, και όλα ανεξαιρέτως τα έργα τους, νομιμοποιείται δε κατ' αποκλειστικότητα να προβαίνει σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες για τη δικαστική επιδίωξη του δικαιώματος εύλογης αμοιβής ιδίω ονόματι, για όλο το χρονικό διάστημα της λειτουργίας της), 12/2020ΜΠΡ, 19/2020 ΜΠΡ ΘΕΣΠΡ (εκπροσώπηση αλλοδαπών δικαιούχων και συνόλου έργων), 215/2020 ΜΠΡΧΑΛΚΙΑ (ΑΣΦ) - 216/2020 ΜΠΡ ΧΑΛΚΙΑ (ΑΣΦ), 252/2020 ΜΠΡΒΟΛΟΥ (ΑΣΦ) (ο GEA είναι ο «μοναδικός αντιπροσωπευτικός» ΟΣΔ «ανεξαρτήτως εάν η αξίωση αυτή γεννήθηκε πριν ή μετά από την ίδρυσή της, αρκεί να μην ήταν επίδικη»), 264/2020 ΜΠΡΠΕΙΡ (ΑΣΦ), 276/2020 ΜΠΡΠΕΙΡ (ΑΣΦ) (με την οποία κρίθηκε ότι είναι απορριπτέος ο ισχυρισμός του χρήστη περί καταβολής σε αλλοδαπό ΟΣΔ, καθώς η αιτούσα είναι ο μόνος αδειοδοτημένος από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού και ως εκ τούτου αντιπροσωπευτικός στην Ελληνική Επικράτεια ενιαίος οργανισμός συλλογικής διαχείρισης συγγενικών δικαιωμάτων), 1844/2020 ΜΠΡ ΑΘ (ΑΣΦ), 1782/2020 ΜΠΡ ΑΘ (ΑΣΦ), 29/2019 ΜΠΡ ΖΑΚΥΝΘ (ΑΣΦ) (με την οποία κρίθηκε ότι η καθ' ης εταιρία πρόκειται για εταιρία παροχής υπηρεσιών προώθησης μουσικής και δεν πρόκειται για οργανισμό συλλογικής διαχείρισης), 179/2019 ΜΠΡ ΣΥΡ (ΑΣΦ) (με την οποία κρίθηκε ότι είναι απορριπτέος ο ισχυρισμός περί καταβολής σε ΑΟΔ, καθώς η αιτούσα είναι η μόνη που δικαιούται την είσπραξη εύλογης αμοιβής του αρθρ. 49 παρ. 1 ν.2121/1993 για συγγενικά δικαιώματα, ως Οργανισμός συλλογικής διαχείρισης), 351/2020 ΜΠΡ ΧΑΛΚ και 6924/2023 ΜΠΑΘ, ΜονΠρωτΑθ 4062/2023, ΜονΠρωτΑθ 5386/2023 ΜονΠρωτΑθ 6924/2023 ΜονΠρωτΧαλκ 351/2020, ΜΠΘεσ 5653/2017, ΜΠΠατρ 85/2015 και ΕφΘεσ 929/2010, ΤρΝομΠλ Νόμος, ΜονΠρωτΑθ 46/2024, ΜονΠρωτΑθ 4062/2023, ΜονΠρωτΑθ 5386/2023, ΜονΠρωτΑθ 6924/2023, ΜονΠρωτΧαλκ 351/2020 ως προς την εκπροσώπηση Αμερικανικού ρεπερτορίου καθόλα ενδεικτικά). Επίσης, έχουν κριθεί τα ακόλουθα: **06/2024 ΕΦ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ**, «(...) η ενάγουσα (ΟΣΔ GEA) νομιμοποιείται να αξιώνει ενεργητικά στο δικό της όνομα, με κατάρτιση σχετικών συμβάσεων ή, σε περίπτωση διαφωνίας, δικαστικώς την προβλεπόμενη από το άρθρο 49 § 1 του ίδιου ως άνω νόμου (ν. 2121/1993), ενιαία και εύλογη αμοιβή όχι μόνο για τις σχετικές αξιώσεις που γεννήθηκαν κατά το χρόνο λειτουργίας της, αλλά και όσες -μη επίδικες- γεννήθηκαν προ της ίδρυσής της τόσο των ημεδαπών, όσο και των αλλοδαπών δικαιούχων, αφού τεκμαίρεται ότι εκπροσωπεί όλα ανεξαιρέτως τα έργα όλων ανεξαιρέτως των δικαιούχων, ημεδαπών και αλλοδαπών, με τους οποίους οι τρεις ως άνω

δημοσιευμάτων και δημόσιων αναρτήσεων ορισμένων φορέων που υπόσχονται στους χρήστες «απαλλαγή» από τις κατά νόμο υποχρεώσεις τους, και ιδίως ως προς τη συγκεκριμένη της παρ. 1 του άρθρου 49 ν. 2121/1993.

- Επίσης, όλοι οι ΟΣΔ είναι υποχρεωμένοι εκ του νόμου και του καταστατικού τους να προβαίνουν σε κάθε εξωδικαστική ή δικαστική ενέργεια για τη διασφάλιση των συμφερόντων και την είσπραξη των αμοιβών των δικαιούχων που εκπροσωπούν (άρθρο 6 ν. 4481/2017). Εάν οι ΟΣΔ δεν προβούν σε αυτές τις ενέργειες, τότε ελέγχονται για παραβίαση των υποχρεώσεών τους, και του πυρήνα και σκοπού της λειτουργίας τους.

Συνεπώς, οι εξωδικαστικές και δικαστικές ενέργειες εκ μέρους τους αποτελούν υποχρέωσή τους και όχι «εκβιαστική πρακτική».

- Επίσης, όπως έχει επισημανθεί, το ζήτημα του ρεπερτορίου του οποίου λαμβάνει χώρα δημόσια εκτέλεση είναι ζήτημα πραγματικό. Δηλαδή κρίνεται αποκλειστικά από τα δικαστήρια *ad hoc* με βάση της αποδείξεις που προσκομίζονται, και είναι περαιτέρω δεκτικό ανταπόδειξης.

Σε αυτό το πλαίσιο, και καθώς ο νόμος δεν ορίζει συγκεκριμένα αποδεικτικά μέσα, μπορεί να γίνουν δεκτές από τα δικαστήρια ένορκες βεβαιώσεις, δελτία καταγραφής, δεδομένα που λαμβάνονται από σχετικές με τη χρήση μουσικής εφαρμογές, δημόσιες αναρτήσεις, δημοσιεύσεις σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης κ.α.

οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης- μέλη της, ως μόνοι αντιπροσωπευτικοί στην ελληνική επικράτεια οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης και προστασίας των συγγενικών δικαιωμάτων των παραπάνω τριών κατηγοριών δικαιούχων τούτων.». 2353/2024 ΕΦ ΑΘΗΝΩΝ «(...) δεν χρειάζεται η ενάγουσα (ΟΣΔ GEA) να αποδείξει ότι εκπροσωπεί οποιονδήποτε συγκεκριμένο δικαιούχο, ούτε τίθεται ζήτημα μη εκπροσώπησης οποιοδήποτε ρεπερτορίου στο πλαίσιο του θεσμού της υποχρεωτικής συλλογικής διαχείρισης τού άρθρου 49 του Ν.2121/93. Ο GEA είναι ο μόνος και αποκλειστικώς αρμόδιος οργανισμός συλλογικής διαχείρισης για να εισπράττει εύλογη αμοιβή του άρθρου 49 του Ν.2121/93 για την χρήση ηχογραφημένης μουσικής, δε χωρά παραίτηση από αυτή, και δεν υπάρχει οποιοσδήποτε άλλος αρμόδιος οργανισμός που να απαλλάσσει από την υποχρέωση αυτή. (...) Αποδείχθηκε συνεπώς όροι οι εναγόμενες και ήδη εκκαλούσες, στο πλαίσιο της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας, χρησιμοποιούν στις επιχειρήσεις τους, σε καθημερινή βάση καθ' όλη τη διάρκεια του ωραρίου λειτουργίας τους και καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου κατά τα επίδικα έτη, υλικούς φορείς ήχου που έχουν νόμιμα παραχθεί και φέρουν εγγεγραμμένες ερμηνείες-εκτελέσεις Ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών, για την ψυχαγωγία των πελατών τους κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στα καταστήματα εστίασής τους, χρήση η οποία είναι γι' αυτές χρήσιμη και αποτελεί παράγοντα προσέλκυσης, διατήρησης της πελατείας και επαύξησης των εσόδων των επιχειρήσεών τους με την εκ μέρους τους δημόσια εκτέλεση και εκμετάλλευση ελληνικών και αλλοδαπών μουσικών έργων.».

Με βάση δε και την ενωσιακή νομολογία, εάν βρίσκονται εγκατεστημένες τηλεοπτικές συσκευές ή ραδιοφωνικοί δέκτες (αναλογικοί ή ψηφιακή) ή αν εν γένει η δημόσια εκτέλεση λαμβάνει χώρα μέσω συσκευών επί των οποίων δεν επιτρέπεται η παρέμβαση του χρήστη, τότε τεκμαίρεται η χρήση εκπροσωπούμενου ρεπερτορίου.

- Δυνάμει όλων των παραπάνω οι ενέργειες των ΟΣΔ βασίζονται στις παραπάνω διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.
- Επισημαίνεται δε ότι δεν είναι επιτρεπτή η παρέμβαση της διοίκησης σε διαφορές μεταξύ ΟΣΔ και χρηστών, καθώς ο νόμος προβλέπει ρητά είτε την επίλυσή τους με διαιτησία ή άλλη εναλλακτική μορφή επίλυσης διαφορών είτε με την προσφυγή στο αρμόδιο δικαστήριο κατά τα παραπάνω.

Στη διάθεσή σας για οτιδήποτε τυχόν περαιτέρω.

Με εκτίμηση,

Μαρία – Δάφνη Παπαδοπούλου

Αναπληρώτρια Διευθύντρια ΟΠΙ